

Snoeien is wel knippen, maar knippen nog geen snoeien

Met deze wat cryptische titel willen wij in deze webpublicatie duidelijk maken dat snoeien weliswaar niet echt moeilijk is, maar men ook niet in het wilde weg kan knippen.

Over snoeien zijn al ontelbare artikelen en boeken geschreven. Mocht u dieper op het onderwerp in willen gaan of specifieke snoei-informatie achterhalen, dan is het bijna zeker dat u dit op internet aantreft. Hier beperken wij ons tot de meer algemeen geldende informatie en snoeieregels.

Snoeigereedschap

Voordat u met snoeien begint is het van belang dat u over goed snoeigereedschap beschikt. De snoeischaar is het meest gebruikte gereedschap en behoort bij de basisuitrusting van de tuinier. De meest gebruikte snoeischaar is die met een gebogen blad. Deze is geschikt voor het snoeien van dunnere takken of bladeren. Er zijn vele merken en variëteiten in de handel. Voor dikkere taken gebruiken men bij voorkeur de takkenschaar of de takkenzaag.

Snoeischaar

Takkenschaar

Ook bestaan er snoeimessen. Maar in de handen van de onervaren tuinier is dit geen gebruikersvriendelijk gereedschap. Zonder ervaring wordt de snoei met dit gereedschap snel rafelig en er is nogal wat kracht voor nodig.

De snoeizaag is geschikt om dikkere takken mee af te zagen. De zaag is lichtgebogen of staat onder een kleine hoek. De vertanding van de zaag is zodanig dat hij snijdt of zaagt via een trekkende beweging. Als u ook boomtakken moet snoeien let er dan op of de zaag de mogelijkheid heeft om op een telescoopstok te worden bevestigd. Verder zijn van belang een goede grip en ergonomisch handvat, wel of niet inklapbaar en de lengte van het zaagblad.

Tuingereedschap dient goed te worden onderhouden. Na het gebruik schoonmaken en invetten met vet of plantaardige olie, zodat het niet gaat roesten. Dit zal de levensduur aanmerkelijk verlengen.

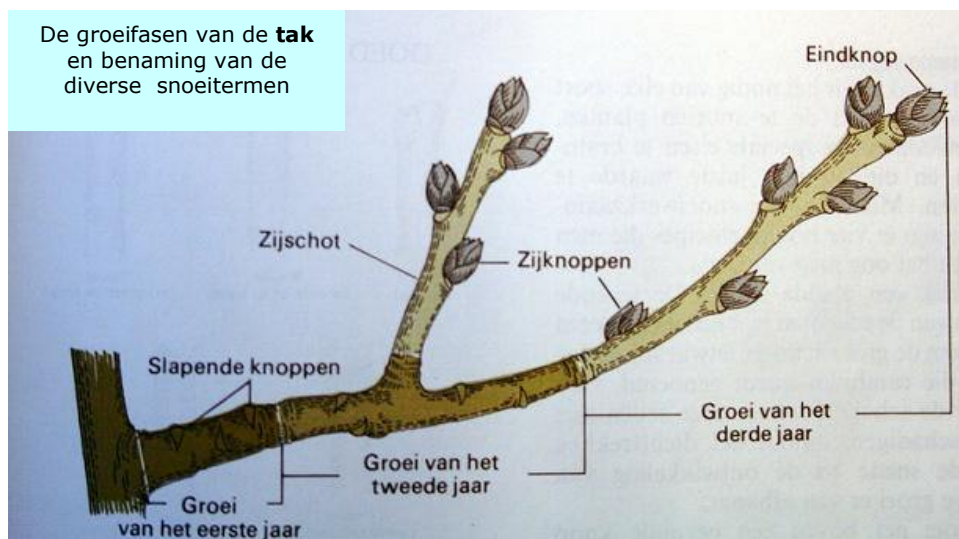
Snoeizaag

Zorg ook dat snijgereedschappen scherp blijven en laat deze tijdig slijpen. Verwijder bramen op handvatten zodat kleine wondjes of blaren bij het gebruik worden voorkomen. Afhankelijk van de intensiteit van het gebruik wordt bij de aanschaf de kwaliteit bepaald. De speciaalzaak biedt een breed assortiment van goedkoop tot heel prijzig. Heeft u een kleine tuin waarin weinig onderhoud en snoeiwerk is, koop dan een modale kwaliteit dat is meer dan voldoende. Naarmate het gebruik toeneemt zal ook de kwaliteit een belangrijker rol gaan spelen.

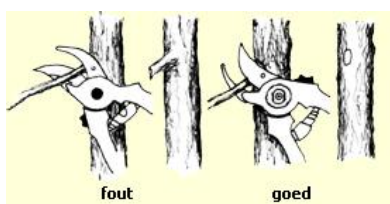
De groeifasen van de tak en benaming van de diverse snoeitermen

Snoeiharde regels

Als snoeien voor u geen dagelijkse bezigheid is -voor wie is het dat wel- dan is het goed altijd rekening te houden met een aantal basisprincipes. Deze principes zijn erop gericht ervoor te zorgen dat de boom, heester, haag of roos weer goed kan uitgroeien.

1. maak altijd een gladde snede (kleine snijwond, niet rafelig)
2. snoei net boven een gezonde knop
3. de groeireactie is het grootst in de eindknoppen en de bovenste knoppen die zijn blijven zitten na het snoeien
4. verwijder ongewenste scheuten of takken aan de onderkant of op de plaats waar ze aan een grotere tak vastzitten.

Een snoeischaar houd je met het snijdende vlak aan de bovenkant. Als je moet wrikken om een tak door te knippen, dat is de snoeischaar te klein of de tak te dik. Gebruik dan liever een takkenschaar. De lange handvaten van de takkenschaar werken als een hefboom, zodat u flink kracht kunt zetten.

Wanneer snoeien?

Het tijdstip van snoeien is belangrijk. De meeste planten en loofhout kunnen in de winterperiode worden gesnoeid. Daarop bestaan twee uitzonderingen te weten de vruchtbomen en aanverwante sierbomen (snoeien in juni of begin juli) en de heesters die in de lente en vroege zomer bloeien, snoeien na de bloei. Bladhoudende bomen en de meeste coniferen kunt u het beste snoeien kort voordat de lente begint. Mocht u per ongeluk op het verkeerde tijdstip snoeien dan is er gemiddeld weinig aan de hand. Wel kan de bloei uitblijven of er verschijnen geen vruchten aan de plant. Bij voorkeur niet snoeien als het vriest.

Webpublicatie

Rozen snoeien

De meest gangbare rozen soorten worden meestal in maart gesnoeid. De laatste jaren is de trend om de rozen wat minder sterk terug te snoeien dan vroeger, waardoor men vroeger en meer rozen krijgt.

Rozen worden teruggesnoeid om de onderste knoppen te stimuleren. Als de bovenste knoppen beschadigd zouden worden, dan laat een voorzichtige snoei licht en lucht door de twijgen stromen. Als er te vroeg en te intensief gesnoeid wordt, blijven er geen reserveknoppen over. Als dan de overige aanwezige knoppen door vorst beschadigd worden, houdt u niets meer over. Daarom wordt algemeen aanbevolen om niet al te intensief te gaan snoeien. Niet alle rozen worden op dezelfde manier gesnoeid of op hetzelfde moment. In ieder geval moeten het oude hout en de aangetaste takken verwijderd worden. Nieuwe stuiken worden in het eerste jaar altijd goed gesnoeid.

Algemeen worden struik en stamrozen die in het najaar zijn aangeplant, of reeds ter plaatse staan, in maart gesnoeid. Pas aangeplante rozen worden al te dikwijls veel te lang gesnoeid waardoor een slechte groeiontwikkeling plaats heeft.

De snoeitijd is ook rechtstreeks afhankelijk van de weersomstandigheden: in een zachte winter snoeien we in de 2e week van maart, bij strenge winters snoei je best na half maart (bij niet-vriezende weer).

Het snoeien van rozen bestaat vooral uit het weghalen van alle dode takken en stompjes, het vrijmaken van het binnenste gedeelte voor licht en lucht, het verwijderen van zwakke en dunne takjes en het insnoeien van de overblijvende sterke takken. Dit insnoeien wordt wat korter of langer gesnoeid al gelang de groeiontwikkeling van de betrokken roos.

Rozen worden gesnoeid afhankelijk tot welke groep ze behoren: klimrozen worden verschillend gesnoeid van struikrozen; miniatuurrozen verschillend van botanische rozen. We gaan daar hier niet dieper op in. Het is dus noodzakelijk te achterhalen tot welke snoeigroep je roos behoort. Let er dus bij aankoop te noteren welke roos je bezit

(bron rozen : www.tuinkrant.com)

Webpublicatie

Voorjaarsbloeiende heesters

Forsythia

De heesters die in het voorjaar bloeien, zoals Forsythia (bloeiend hout), Syringa (sering), Cytisus (brem) en Ribes, moeten meteen na de bloei gesnoeid worden. Na de snoei krijgen de heesters nieuwe scheuten die het volgende jaar weer zullen bloeien. Als deze heesters in de winter gesnoeid worden zouden alle nieuw gevormde knoppen afgeknipt worden en dat is natuurlijk niet de bedoeling.

Het gevolg is dat in het voorjaar de struik slecht of in het geheel niet zal bloeien. Dat is natuurlijk erg jammer. Prunus triloba (amandelboompje) en Salix caprea 'Pendula' (treurwilgje) worden na de bloei tot bijna op de stam teruggesnoeid. Meteen daarna zullen zich nieuwe scheuten ontwikkelen die het volgende jaar weer zullen bloeien. Langzaam groeiende heesters hebben nauwelijks snoei nodig. Een voorbeeld hiervan (zie hiernaast) is de Hamamelis (toverhazelaar) en Daphne mezereum (peperboomje).

Toverhazelaar

Zomerbloeiende heesters

Er is een verschil tussen zomerbloeiende heesters, die bloeien op het eenjarige hout en heesters die bloeien op het oude hout. Zomerbloeiende heesters die bloeien op het eenjarige hout worden gesnoeid in het voorjaar, maart / april, als er geen strenge vorst meer te verwachten is. Enkele soorten zijn Ceanothus (herfstsering), Spiraea x bumalda en Lavandula (lavendel). De Buddleja davidii (vlinderstruik) en Hydrangea paniculata (pluimhortensia) kunnen in het voorjaar tot ongeveer 40 centimeter hoogte afgesnoeid worden. Na de snoei loopt de plant weer uit en zal op het nieuwe hout in hetzelfde jaar nog bloeien. Zomerbloeiende heesters die op het oude hout bloeien zoals, Deutzia (bruidsbloem), Philadelphus (jasmijn) en Hydrangea (hortensia), kunnen na de bloei gesnoeid worden. Door regelmatig enkele takken weg te knippen blijven de planten jong en zijn er elk jaar takken die zullen bloeien.

Webpublicatie

Hagen en vormsnoei

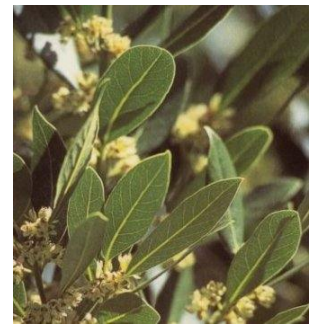
Ligusterhaag

Bij pas geplante hagen is het goed om uitstekende takken regelmatig weg te knippen. Slapende ogen zorgen ervoor dat de plant zijscheuten maakt zodat de haag een dichte takenstructuur krijgt. De snoeitijd van een haag hangt af van de soort haag die aangeplant is.

Langzaam groeiende strakke hagen zoals Taxus en beuk, kunnen 1x per jaar in augustus gesnoeid worden.

Snelgroeende strakke hagen zoals liguster moeten vanaf juni om de 4 tot 6 weken gesnoeid worden.

De grootbladige *Prunus laurocerasus* (laurier) moet met een snoeischaar gesnoeid worden voor een mooi resultaat. Als deze met de heggenschaar wordt gesnoeid zullen de bladeren half afgeknipt worden. Dit blijft lange tijd zichtbaar en is geen fraai gezicht. Als de haag in augustus / september gesnoeid wordt blijft hij de gehele winter in de juiste vorm. Soms groeit een haag zo snel dat hij in juni al aan een snoeibeurt toe is.

Laurier

Het is goed mogelijk om de haag in juni een keer te knippen en in augustus / september nog een tweede keer. Vaker snoeien betekent dat slapende ogen geactiveerd worden zodat de haag een dichte takenstructuur krijgt. Een haag moet aan de onderkant breder zijn dan aan de bovenkant. Het zonlicht moet de takken goed kunnen bereiken. Gebeurt dit niet dan kunnen er kale plekken in de haag ontstaan door het gebrek aan licht. Bij coniferen zijn deze kale plekken niet meer te herstellen.

Losse bloeiende hagen moeten gesnoeid worden als heesters; de voorjaarsbloeiende hagen na de bloei en zomerbloeiende hagen in het voorjaar. Besdragende heesters kunnen het best gedeeltelijk gesnoeid worden nadat de bessen afgevallen zijn.

Vormsnoei

Taxus en Buxus zijn van oudsher de soorten die gebruikt worden voor vormsnoei. Ze zijn groenblijvend en hebben een dichte takenstructuur. Regelmatig knippen (2 tot 3 maal per jaar) is van groot belang om een goede vorm te houden. Liguster leent zich ook uitstekend voor vormsnoei. Ook met conifeer, beuk, vuurdoorn en hulst kunnen met een beetje fantasie in vormen gesnoeid worden. Spelen met groene vormen is een mooie afwisseling in de tuin en is belangrijk voor structuur in de wintertuin.

Webpublicatie

Bomen

We onderkennen twee belangrijke soorten bomen: Er zijn bomen met een kroon op de stam en bomen met takken langs de gehele stam. Bomen kunnen het best gesnoeid worden als het blad gevallen is. Het is dan goed te zien hoe de structuur van de takken eruit ziet.

Om de boom in een goede vorm te houden is het belangrijk dat in de jeugdfase al met het snoeien begonnen wordt. Op deze manier ontstaat er een goed evenwicht in de boomkroon. Snoei regelmatig en nooit te veel ineens. Te veel scheuten die zich op een bepaald punt ontwikkelen moeten weggehaald worden. Te dicht gegroeide kronen worden uitgedund en concurrerende takken weggehaald, evenals kruisende takken en wilde scheuten.

Esdoorn

Als het vriest mag er niet gesnoeid worden. De vorst brengt schade toe aan de levende cellen, met als gevolg dat de snoeiwond veel meer tijd nodig heeft om te herstellen.

Bij de druif, berk, kastanje, esdoorn, walnoot en Carpinus (beuk) komt de sapstroom al vroeg op gang. Daarom moeten deze bomen en struiken voor de jaarwisseling gesnoeid worden. Gebeurt dit later dan zullen de snoeiwonden gaan bloeden; daar heeft de plant veel van te lijden. Bloedende soorten kunnen eventueel ook in de zomer gesnoeid worden.

Als de onderste takken van een boom weggehaald worden kan een boom opgekroond worden. Dit is handig als de boom b.v. het uitzicht wegneemt of als er onder de boom doorgelopen moet worden. De lengte van de stam kan dan zelf bepaald worden. Dit is niet het geval bij aanschaf van een geënte boom op stam.

Een treurkatje op stam of amandelboompje groeit niet meer de hoogte in. Belangrijk is daarom dat bij aanschaf goed op de juiste hoogte gelet wordt. Als de top uit een boom is gehaald zal hij meerdere forse zijscheuten krijgen. Dit is vooral het geval bij jonge bomen die nog snel groeien. Deze zijscheuten moeten regelmatig weggenomen worden anders krijgt de boom een vreemde vorm.

Amandelbloesem

In alle gevallen geldt snoei liever jaarlijks meerdere malen dan in één keer heel veel. Een andere gulden regel is om per snoeibeurt niet meer weg te halen dan 1/5 deel van de kroon. Knoei niet zelf aan een grote boom. Naast deskundigheid speelt dan ook veiligheid een grote rol. Schakel in dergelijke gevallen onze boomspecialisten in!

Webpublicatie

Fruitbomen en besheesters

Fruitbomen moeten de eerste jaren goed in vorm gesnoeid worden. Na 3 jaar krijgen vruchtbomen pas vruchthout. Horizontaal groeiende takken geven de beste vruchten. Er is een duidelijk verschil tussen vrucht- en bladknoppen te zien. Vruchtknoppen staan op steeltjes en bladknoppen liggen tegen de twijgen.

Spaar bij het snoeien het vruchthout. Er moet voldoende licht en lucht in de plant kunnen komen zodat de vruchten zich goed kunnen ontwikkelen. Te lang uitgegroeide takken moeten ingekort worden en kruisende takken weggehaald. Het is van belang dat de struiken en bomen open blijven. Het snoeien gebeurt net boven naar buiten gerichte knoppen. Dit heeft tot gevolg dat de nieuwe scheuten naar buiten groeien zodat de plant een goede open groeiwijze krijgt. Fruitbomen kunnen goed in een bepaalde vorm geleid worden.

Voordat u een fruitboom aanschaft is het goed om eerst informatie te vragen bij een gespecialiseerde kweker. Bij het snoeien van bessenstruiken zoals kruisbessen, rode en witte bessen moeten elk jaar enkele oude takken weggenomen worden. Als dit ieder jaar gebeurt blijft de plant jong.

Weverling Groenprojecten B.V.

R. de Jonge

Voor de samenstelling van deze webpublicatie zijn diverse bronnen geraadpleegd, zowel op internet als vakbladen, artikelen en publicaties.

